

[Ministeren for offentlige arbejder]

Det er derfor min opfattelse, at den hidtil forudsatte linieføring, som såvel Århus amtsråd som de direkte berørte kommuner alle har kunnet tilslutte sig, ud fra en samlet vurdering bør fastholdes.

Lovforslaget har været forelagt vejnævnet, der har kunnet tiltræde det.

Til slut vil jeg gerne understrege, at det angivne anlægsprogram og tidspunktet for anlæggets færdiggørelse er baseret på, at vi får de anlægsbevillinger, vi i dag forudsætter.

Jeg skal hermed anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Kiropraktorhjælp, tolkebistand og begravelseshjælp).

(Lovforslag nr. L 148).

Lovforslaget omhandler kiropraktorhjælp, tolkebistand og begravelseshjælp.

Der skal i indeværende folketingsår finde en lovbestemt revision sted af bestemmelsen om tilskud til kiropraktisk behandling.

Da erfaringerne med den hidtil gældende ordning med kiropraktisk behandling har vist sig at svare til, hvad man forventede, og da der ikke for sundhedsstyrelsen har foreligget klager af alvorlig art vedrørende kiropraktorernes virksomhed, foreslås den gældende bestemmelse om tilskud til denne behandlingsform opretholdt.

Det foreslås endvidere, at den offentlige sygesikring som en forsøgsordning afholder udgifter til nødvendig *tolkebistand* i forbindelse med lægehjælp. Efter at der er indvundet erfaringer med en sådan ordning, vil socialministeriet overveje, om ordningen bør fortsætte.

Om baggrunden for forslaget skal det nævnes, at det ikke findes hensigtsmæssigt, at det, som tilfældet er i dag, i et vist omfang er de udenlandske arbejdstageres børn, der benyttes ved kontakt med læger. I stedet må det anses for væsentligt at finde frem til en tolkeordning, der tilgodeser de sprogmæssige problemer, der især har vist sig for de udenlandske arbejdstageres hustruer, således at brugen af børn som tolke i videst muligt omfang kan undgås.

Endelig foreslås det at ophæve dyrtidsreguleringen af begravelseshjælpen, således at denne hjælp fastfryses på det beløb, den udgør pr. 1. oktober 1981.

Om de økonomiske konsekvenser skal bemærkes, at forslaget om en forsøgsordning med tolkebistand forventes at medføre en merudgift af størrelsesordenen 3-5 mill. kr. årlig, medens forslaget om ophævelse af dyrtidsreguleringen af begravelseshjælpen vil medføre en besparelse på ca. 3,2 mill. kr. pr. dyrtidsportion, hvorfra går et vist beløb, der i stedet må ydes som hjælp efter bistandsloven og de sociale pensionslove.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ny- og ombygning af Det kgl. Teaters Gamle Scene og om planlægning af opførelse af et nyt skuespilhus for Det kgl. Teater.

(Lovforslag nr. L 149).

Hensigten med lovforslaget er at sikre de bygningsmæssige forudsætninger for, at Det kgl. Teater kan løse sin opgave som nationalscene. Samtidig gøres der i bemærkningerne til lovforslaget rede for de skridt, som ministeriet i øvrigt agter at tage eller har taget med samme formål for øje.

I 1980erne vil vi stå over for en række nye udfordringer til samfundet og til den enkelte, som bl. a. vil kalde på en forstærket indsats på det kulturpolitiske område og stille krav til nytænkning omkring det kulturpolitiske arbejde i bredeste forstand.

Det er derfor min hensigt at lægge op til en principiel kulturpolitisk debat i folketinget i indeværende samling gennem en redegørelse for regeringens kulturpolitik.

Ingen nytænkning kan imidlertid fratage Det kgl. Teater som landets nationalscene en helt fremtrædende plads i dansk kulturliv. Det vil under alle omstændigheder være en klar forpligtelse at sikre teatret tilfredsstillende arbejdsvilkår.

Også uden for teatret skal en lang række forudsætninger være opfyldt, hvis teatret skal kunne bevare den centrale plads og betyde-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

ning i vort kulturliv, som også kan berettiggende store investeringer i teatrets bygninger og drift. Det er først tilfældet, når teatret kan virke i et aktivt, levende kulturmiljø som den første blandt ligemænd mellem teatrene i et samspil med kunstnere og kulturelle institutioner, der selv har gode arbejdsvilkår, og sammen med et stort og interesseret publikum over hele landet.

Med bred tilslutning i folketinget har de sidste årtiers kulturpolitik tilvejebragt mange af disse forudsætninger, og andre vil blive opfyldt i de kommende år. Der synes at være en ændring på vej bort fra et rent forbrugersyn på kulturgoderne, som må hilses med glæde og støttes, hvor det er nødvendigt. Her vil en stor del af den kulturpolitiske indsats gå ud på at bedre mulighederne for det enkelte menneskes egne kulturelle aktiviteter, f. eks. gennem amatørbevægelsen og andre foreningssammenhænge eller ved opslutning omkring kulturcentrenes, forsamlingshusenes og medborgerhusenes virksomhed. Jeg taler om en mangfoldighed af aktiviteter, der naturligvis også omfatter idrætslivet.

Det netop fremsatte forslag til en ændring af radiospredningsloven bl. a. med henblik på forsøg med lokal radio- og fjernsynsvirksomhed skal i høj grad ses ud fra denne synsvinkel. Det samme gælder forslag til ændring af lov om musik, der lægger megen vægt på amatørmusikken og på den frivillige musikundervisning.

Disse og andre tilsvarende indsatser i de kommende år står ikke i modsætning til, men er tværtimod i tæt samklang med forslaget om at foretage omfattende bygningsarbejder for Det kgl. Teater. De medvirker alle sammen til at skabe den levende, folkelige grobund for teatrets virke. Det samme gælder en anden kulturpolitisk hovedtendens, nemlig den, der sigter på at give alle befolkningsgrupper i alle egne af landet rimelige muligheder for at modtage et alsidigt kulturtilbud.

Den styrkelse af Det kgl. Teater på en række områder, som nu planlægges, har netop i høj grad til formål at sætte teatret bedre i stand til at løse sin opgave i forhold til hele landets befolkning eller, som Det kgl. Teaters målsætningsudvalg udtrykte det, at give teatret »en fremtid som hele landets teater«.

Målsætningsudvalgets betænkning fra juni 1979 vil danne grundlag for planlægningen

af Det kgl. Teaters fremtid. Dette gælder målsætningen for teatrets drift, nemlig at fungere som nationalscene, som hele landets teater med et alsidigt repertoireudbud på det højest mulige kunstneriske niveau. Og det gælder forudsætningerne herfor, nemlig en helhedsløsning af de bygningsmæssige problemer, en rationalisering af den teknisk-administrative drift, en revision af personalernes ansættelsesvilkår med hensyn til prøvetider, arbejdstilrettelæggelse m. v. og en styrkelse af bevillingsniveauet for teatret. I disse henseender går forslaget ud på at gennemføre målsætningsudvalgets forslag, umiddelbart eller skridt for skridt.

Som der er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget, måtte kulturministeriet på et tidligt tidspunkt afstå fra at gennemføre forslaget om en delt kommunal og statslig finansiering af teatrets drift, og dermed bortfaldt forudsætningen for den af udvalget foreslåede særlige organisation med en styrelse bestående bl. a. af repræsentanter for de tilskudsgivende myndigheder.

Også med hensyn til forudsætningerne for den bygningsmæssige helhedsløsning er der sket et skifte i forhold til målsætningsudvalgets udgangspunkt. Dette får dog efter min opfattelse ikke virkninger i forhold til en gennemførelse af udvalgets forslag med hensyn til teatrets virksomhed.

Udvalget baserede sine vurderinger af bygeplanerne på statsministerens udtalelse i åbningsredegørelsen til folketinget den 3. oktober 1978 om, at regeringen vil søge en løsning, der kan sikre Det kgl. Teaters fremtid til gavn for hele landet, og at løsningen bl. a. skal bygge på, at de tre kunstarter fortsat skal holdes samlet. En bygningsmæssig helhedsløsning har været det overordnede mål med den procedure, der gennem udvalgsbehandlinger og arkitektkonkurrencer har været fulgt i de seneste år. Det har hidtil været lagt til grund som en forudsætning, at løsningen skulle bestå i et samlet teaterkompleks ved Kgs. Nytorv, bestående af Gamle Scene og et nyt skuespilhus med intimszene, og opgaven har været at belyse mulighederne for en sådan løsning. Resultatet af den lange proces var, at vi fik et fremragende forslag i vinderprojektet, udarbejdet af arkitekterne Knud Holscher og Svend Axelsson, der placerer skuespilhuset i Charlottenborgkarreen på Stærkassens plads, medens værksteder,

[Ministeren for kulturelle anliggender]

magasiner og prøvesale er placeret i Holmens Kanal-karreen. Jeg kan helt tilslutte mig den positive anmeldelse, som konkurrencens dommerkomité gav af dette projekt. Skulle jeg som kulturminister alene varetage teatrets tarv, ville jeg uden betænkeligheder have foreslået, at dette projekt blev lagt til grund for det videre arbejde. Men ud fra en helhedsbetragtning, der også omfatter hensynet til kunstakademiet, til de omgivende fredede og bevaringsværdige bygninger og til Københavns kommunes planlægning for Gammelholmkvarteret, har jeg måttet opgive tanken om at opføre skuespilhuset i tilknytning til Gamle Scene. Jeg kan sige det så stærkt, at når Holschers og Axelssons løsning ikke i de nævnte henseender har virket tilstrækkelig overbevisende på tilstrækkelig mange, kan jeg ikke forestille mig, at noget andet projekt udarbejdet under de samme forudsætninger kan gøre det, og at opgavens løsning derfor alene ligger i at ændre forudsætningerne.

Det her fremsatte forslag bygger på, at kunstarterne som hidtil holdes samlet som en teatervirksomhed med fælles mål, fælles økonomi og fælles ledelse, men selve skuespilhuset med tilknyttet intimszene må opføres andetsteds i København end ved Kgs. Nytorv, medens Gamle Scene moderniseres til fortrinsvis anvendelse som opera- og balletscene. Produktions- og administrationslokalerne for den samlede teatervirksomhed indrettes ved ombygning og tilbygning bag Gamle Scene.

Jeg understreger, at forslaget, som det foreligger, er en helhedsløsning, der tager sigte på i lige grad at skabe tilfredsstillende rammer om alle tre eller – om man vil – fire kunstarters udfoldelser. Praktiske grunde – herunder især økonomiske – forer imidlertid til et forskelligt tempo i planernes gennemførelse.

Forslaget går ud på straks at iværksætte projekteringen af om- og nybygning af Gamle Scene og derefter umiddelbart at påbegynde bygningsarbejderne, som således skulle kunne afsluttes i 1986.

Også dette tidsmæssige aspekt er værd at tage i betragtning. Det betyder, at de foreslåede om- og nybygningsarbejder med de betydelige forbedringer for teatrets arbejdsvilkår, som de indeholder, vil stå færdige omkring det tidspunkt, hvor bygningsarbejderne efter

den nu skrinlagte plan først kunne påbegyndes. Forslaget går endvidere ud på at udarbejde en plan i lobet af et års tid for placeringen af det ny skuespilhus for Det kgl. Teater. Det betyder, at vi skal gå i byen med fantasi og vende hjem med en byggegrund, der ligger nær ved eller dog ikke for langt fra Kgs. Nytorv, og som meget gerne skulle give mulighed for at tilføre det københavnske bybillede et prægnant og værdifuldt nyt bygningsværk. På dette grundlag er det regeringens hensigt at gå videre med planerne om et skuespilhus og at forelægge folketinget forslag om den videre fremgangsmåde. Men det er endnu for tidligt at fastlægge en tidsplan herfor eller i øvrigt at træffe beslutninger om de næste led i proceduren.

Det stillede forslag betyder, at den eksisterende Nye Scene, Stærekassen, fortsat og indtil videre skal anvendes af teatret, fortrinsvis til skuespil, og at denne bygning, når det ny skuespilhus er taget i brug, kan bevares og anvendes til andre formål. Interessante muligheder bl. a. for teateruddannelserne byder sig til, men også her er det for tidligt at gå ind i nærmere overvejelser. Alt dette vil blive taget op, når folketinget i næste omgang får forelagt de nærmere planer om det ny skuespilhus.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har jeg modtaget de endelige rationaliseringsrapporter vedrørende teatrets tekniske og administrative funktioner. De er sendt til høring hos teatrets ledelse og blandt teatrets personaler. Selv om personalerepræsentanter har deltaget ganske indgående i udarbejdelsen af de mange delrapporter, lægger jeg megen vægt på, at hele personalet får adgang til at udtale sig direkte over for ministeriet på grundlag af det samlede resultat af arbejdet, inden der tages endelig stilling til de mange forslag.

Det er mit indtryk, at der er gjort et stort og dygtigt arbejde af teatrets ledelse og personaler i samarbejde med rationaliseringskonsulenterne. Nogle vil måske hæfte sig ved, at de kontante besparelser på teatrets driftsbudget, som nu stilles i udsigt, ikke står mål med de besparelser, der blev stillet i udsigt i forundersøgelsesrapporten. Uanset dette har det dog klart været en god forretning.

Det bemærkes, at der er en nær sammenhæng med de overenskomstsmæssige bestem-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

melser om arbejdstid og -tilrettelæggelse m. v., som nu tages op til forhandling.

Jeg kan meddele, at kulturministeriet har anmodet finansministeriet om med henblik på genforhandling at opsigse alle relevante overenskomster og regulativer m. v. vedrørende personalernes ansættelses- og arbejdsvilkår. Formålet hermed er som bekendt at opnå regler, der gør det muligt at tilrettelægge arbejdet på en mere økonomisk og hensigtsmæssig måde, end det nu er tilfældet. Vi vil under forhandlingerne forfølge dette formål, og kulturministeriet har – ligesom målsætningsudvalget – mødt principiel forståelse hos personaleorganisationerne for dette ønske. Jeg må dog gøre opmærksom på, som også organisationerne har gjort det, at der i princippet er tale om forhandlinger på arbejdsmarkedets vilkår, og at et bestemt resultat ikke på forhånd kan garanteres. Men jeg føler mig overbevist om, at vi kan føre forhandlingerne ud fra et gensidigt ønske om både at få teatret til at trives og til at fungere mest muligt effektivt.

Personalerne har gennem en årrække måttet fungere under helt urimelige arbejdsmæssige vilkår, bl. a. uden de faciliteter, der normalt stilles krav om, og til trods herfor har der været udbredt forståelse for, at teatrets aktivitetsniveau – såvel kunstnerisk som kvantitativt – så vidt muligt skulle søges opretholdt.

Lovforslaget handler udtrykkeligt om Det kgl. Teaters bygningsforhold, men som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det regeringens agt tillige at søge nationalscenens driftsbevilling øget. Jeg er helt enig med målsætningsudvalget: nedskæringerne i teatrets bevillinger gennem de senere år har ført til en situation, hvor man ikke har mulighed for at få fuldt udbytte af de ca. 130 mill. kr., vi i dag har afsat til driften af Det kgl. Teater.

Byggeplanerne er således – som det er tilkendegivet både i bemærkningerne og her ved fremsættelsen – en del af en samlet plan for en løsning af Det kgl. Teaters velkendte og ofte diskuterede vanskeligheder og problemer. Overvejelserne og diskussionerne har stået på så længe, at det nu er på høje tid at handle. De bevillinger, der skal til, er store, men de må til, hvis vi ønsker at bevare nationalscenen. Vi kan så glæde os over, at bygge-riet vil kræve en stor indsats af arbejdskraft

og derved bidrage ganske væsentligt til beskæftigelsen inden for byggeområdet. Et yderligere plus er det, at der praktisk talt ikke vil blive tale om forbrug af udenlandsk valuta.

Jeg vil gerne gøre det klart, at vi venter modtydelser fra teatrets side i forhold til disse investeringer. Når der fra statens side stilles disse betydelige beløb til rådighed for teatret, så venter vi og har krav på, at nationalscenen under de nye arbejdsmæssige vilkår bliver så smidigt arbejdende, at en genforhandling af de før omtalte overenskomster og regulativer m. v. vedrørende personalernes ansættelses- og arbejdsvilkår vil føre til det resultat, at teatrets forestillinger med udnyttelse af alle nationalscenens ressourcer når op på det højest mulige kunstneriske niveau – forestillinger, der i videst muligt omfang gøres tilgængelige for hele landets befolkning gennem en omfattende turnévirkning og gennem radio og fjernsyn.

Jeg ser med forventning frem til udvalgsbehandlingen af dette lovforslag og håber på et godt samarbejde med de partier, der er indstillet på at tage et medansvar for Det kgl. Teater og dets fremtid.

Jeg anbefaler hermed forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.

(Lovforslag nr. L 150).

Lovforslaget er et led i bestræbelserne på at dæmpe væksten i de offentlige udgifter.

Forslaget indebærer bortfald af kravet om, at en elev i ungdomsskolen skal deltage i undervisning i mindst 72 timer. Desuden er det tanken at indføre en lavere begyndelsesløn. Stigning til nuværende grundløn og anciennitetsløn kan opnås af lærere med en væsentlig grad af beskæftigelse inden for fritidsundervisningen. Endvidere bringes specialundervisningstillægget i overensstemmelse med det, der gælder i folkeskolen.

Lovforslaget indebærer årlige mindreudgifter for det offentlige (staten, amtskommunerne og kommunerne) på ca. 29 mill. kr. i 1982 og følgende år. I 1981 påregnes min-